

บทที่ 6
สรุปและข้อเสนอแนะ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมากในด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม การจ้างงาน และรายได้จากการส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้จากการส่งออกติด 1 ใน 5 ของสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศตลอดมา

ในปี 2519 ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี MFA เพื่อจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (VER) ซึ่งไทยจะได้รับโควตาการส่งออกที่แน่นอนในแต่ละปี ในช่วงแรกไทยได้ประโยชน์จาก MFA เนื่องจาก MFA จะไปจำกัดการส่งออกจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) ทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกไปยังตลาด MFA ได้ แต่ช่วงต่อมา MFA เป็นตัวจำกัดการส่งออกของไทยเมื่อไทยมีความสามารถในการส่งออกมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถขยายการส่งออกในอัตราที่สูงได้ เนื่องจากฐานโควตาที่ได้รับต่ำ เพราะการจัดสรรโควตาจากประเทศผู้นำเข้าจะใช้ประวัติการส่งออกเดิมเป็นฐานในการจัดสรร นอกจากนี้จากระบบการจัดสรรโควตาส่งออกแก่ผู้ส่งออกภายในประเทศยังก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรม เนื่องจากไม่เป็นไปตามกลไกราคาของตลาด ก่อให้เกิดการบิดเบือนทางการค้าและการใช้ทรัพยากรในประเทศ การจัดสรรมีแนวโน้มก่อให้เกิดการผูกขาดตลาดการค้าได้ เนื่องจากโควตาดำหลักจะจัดสรรโดยใช้ประวัติการส่งออกเดิม ส่วนโควตาที่เหลือโดยเฉพาะโควตากลาง จะจัดสรรโดยวิธีหารเฉลี่ย ซึ่งภายใต้การจัดสรรของรัฐค่อนข้างไม่โปร่งใสนัก

จากข้อตกลงภาคีรอมบรูคภัยทางด้านกรยกเลิกโควตาของตลาดภายใต้ข้อตกลง MFA ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดส่งออกสิ่งทอที่สำคัญในช่วงระยะปรับตัวหรือ MFA Phase-Out Period ปี 2538-2547 ในช่วงนี้ยังมีการจำกัดการนำเข้าจากประเทศเหล่านี้ อยู่ แต่มีข้อแตกต่างจากการนำเข้าเดิม คือ มีการกำหนดอัตราการเพิ่มของปริมาณการนำเข้าที่แน่นอน ดังนั้นเพื่อให้อุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้เมื่อการค้าสิ่งทอเป็นไปอย่างเสรีไม่มีโควตาในปี 2548 เป็นต้นไป ควรปรับปรุงระบบการจัดสรรโควตาในช่วงระยะปรับตัวให้เป็นระบบที่มีการประมูล(Auction)มากขึ้น เพื่อให้ราคาสะท้อนถึงความสามารถในการส่งออกที่แท้จริง และมีการปรับตัวในการผลิตของผู้ผลิต รวมทั้งรายได้จากการประมูลก็สามารถที่จะนำไปพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอต่อไปได้โดยรัฐ และเมื่อการค้าสิ่งทอเป็นไป

อย่างเสรีไม่มีโควตา การแข่งขันในตลาดโลกจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยก็จะมีความสามารถที่จะแข่งขันในตลาดโลกได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในการศึกษาวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงโครงสร้างการผลิต นโยบายการจัดสรรโควตารัฐบาลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอทางด้านโควตา ว่าจะมีผลอย่างไรต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย และเชื่อมโยงไปถึงภาคการผลิตอื่นๆ รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทยโดยรวม

ในการศึกษาผลกระทบของข้อตกลงแกตต์รอบอุรุกวัยทางการยกเลิกโควตาจะแบ่งการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงปรับตัว หรือ ช่วง MFA Phase-Out Period ปี 2538-2547 และช่วงที่การค้าสิ่งทอเป็นไปอย่างเสรีไม่มีโควตาปี 2547-2557 ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ประเทศไทยสามารถส่งออกสิ่งทอเพิ่มขึ้นได้เต็มอัตราการขยายโควตาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปในช่วงการปรับตัว และในช่วงที่ไม่มีโควตาจะสมมติให้การส่งออกเท่ากับมูลค่าการส่งออกที่ได้จากผลการพยากรณ์ของ TDRI ซึ่งในการศึกษานี้จะใช้แบบจำลองพลวัตดุลยภาพทั่วไประบบเศรษฐกิจไทย (General Equilibrium Model) ทำให้สามารถแสดงให้เห็นผลทางด้านความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมได้อย่างชัดเจน และยังแสดงให้เห็นถึงผลต่อเนื่องที่เกิดกับตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาคด้วย

ในการศึกษาพบว่า เมื่อมีการเปิดเสรีทางด้านโควตาส่งทอจากประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ส่งผลให้ไทยสามารถส่งออกสิ่งทอได้เพิ่มมากขึ้น แต่การขยายตัวของการส่งออกไม่สูงเท่ากับอัตราการขยายตัวของโควตาส่งออกสิ่งทอที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงกระตุ้นในระลอกแรกซึ่งเป็นระยะสั้น ผลจากการขยายตัวของโควตาส่งทอ ทำให้ไทยสามารถส่งออกสิ่งทอได้มากขึ้น (ซึ่งอาจจะเพิ่มขึ้นเท่ากับอัตราการขยายตัวของโควตา) แต่จากการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้อุปทานสิ่งทอของตลาดภายในประเทศลดลง จึงเป็นแรงผลักดันให้ราคาส่งทอภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ราคาส่งออกสูงขึ้นตาม ปริมาณการส่งออกจึงลดลงมา ต่อมาในระลอกที่ 2 ซึ่งเป็นระยะยาว ราคาส่งออกสูงของสิ่งทอในระลอกแรก ถูกช้ำเติมด้วยปัจจัยทางด้านต้นทุน (Cost Factor) จากการที่ราคาปัจจัยการผลิตภายในประเทศของอุตสาหกรรมสิ่งทอเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตที่มาจากกลุ่มสิ่งทอตนเอง เพราะการผลิตสินค้าสิ่งทอในแต่ละอุตสาหกรรมในกลุ่มสิ่งทอนั้น จะเป็นการผลิตที่ต้องอาศัยปัจจัยการผลิตต่อเนื่องกัน และมีการใช้ปัจจัยการผลิต

ในกลุ่มกันเองมาก ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นมา และเป็นเหตุให้ปริมาณการส่งออกจึงลดลงมา

ผลกระทบที่มีต่อผลผลิต มี 2 ระลอกเช่นกัน คือ ในระยะสั้น จากผลการขยายตัวของโควต้า ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นทันที และทำให้มีการขยายการผลิต ดังนั้นผลผลิตจึงเพิ่มขึ้น จะเห็นว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการส่งออกสูงๆ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านการค้าระหว่างประเทศ (Trade Factor) ในระยะยาว จะเป็นผลจากแรงดึงด้านอุปสงค์ (Demand Pull Effect) กล่าวคือ เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอมีขั้นตอนการผลิตที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้นผลผลิตในแต่ละสาขาสิ่งทอจะถูกนำมาใช้เป็นปัจจัยการผลิตในกลุ่มสิ่งทอด้วยกันเองมาก จากการขยายการผลิตของผู้ใช้ (Usage) ในกลุ่มสิ่งทอ ก็จะดึงให้ผลผลิตของสิ่งทอในแต่ละชนิดที่ถูกใช้เป็นปัจจัยการผลิตขยายตัวตามไปด้วย ทำให้มีการขยายตัวของผลผลิตสูงขึ้นมา เป็น Accumulation of Growth ซึ่งเป็นผลกระทบที่เรียกว่า Activity Factor

สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเป็นดังนี้

1. ช่วงปรับตัว หรือ MFA Phase-Out Period ปี 2538-2547 พบว่า ผลกระทบจากการขยายโควต้าสิ่งทอ ส่งผลให้อุตสาหกรรมในกลุ่มสิ่งทอได้รับประโยชน์ และมีการขยายตัวของผลผลิตสูงกว่าภาคการผลิตอื่นๆ (ยกเว้น Jute Mill Products และ Carpet and Rug ได้รับประโยชน์ในลำดับที่ 25 และ 30 เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล่านี้มีได้อยู่ในข้อตกลง MFA ดังนั้นจึงไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงที่มาจาก การขยายตัวของโควต้า) ส่วนการขยายตัวของผลผลิตในสาขาการผลิตอื่นๆ นั้น จะขึ้นอยู่กับว่ามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสิ่งทอมากน้อยเพียงใด หากมีความเชื่อมโยงมาก ก็จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวสูง สำหรับภาคการผลิตที่ได้ประโยชน์จากการขยายโควต้าเป็นไปตามลำดับดังนี้ คือ ภาคสิ่งทอ ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่มีใช้สิ่งทอ และภาคเกษตรกรรม

ในภาคสิ่งทอ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป (Wearing Apparel) เป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด ปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการขยายตัว คือ บทบาทของการนำไปใช้ในการบริโภคที่มีสูงถึงร้อยละ 61 รองมาคือ Knitting ปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการขยายตัว คือ ด้านความแพร่หลายในการใช้งาน (Activity Factor) และการมีสัดส่วนการส่งออกที่สูง (Trade Factor) แต่มีแรงถ่วงที่สำคัญทางด้านต้นทุนในการผลิต (Cost Factor) โดยมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่มาจากอุตสาหกรรมเฟืองฟู 10

อันดับแรกสูงถึงร้อยละ 90 (อุตสาหกรรมเหล่านี้มีราคาผลผลิตเพิ่มขึ้นสูง) ทำให้เสียเปรียบอุตสาหกรรมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม สำหรับ Textile Printing and Finishing ได้ประโยชน์มาเป็นอันดับ 3 เนื่องจากแรงหนุนทางด้าน Activity Factor เป็นหลัก เพราะอุตสาหกรรมนี้เป็นกระบวนการผลิตที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสิ่งทอขั้นต้นและอุตสาหกรรมสิ่งทอขั้นปลาย ส่วนอุตสาหกรรมที่ได้ประโยชน์รองมาในลำดับที่ 4, 5 และ 6 คือ Spinning , Made up Textile Goods และ Weaving ตามลำดับ ส่วนอุตสาหกรรมที่ได้รับประโยชน์น้อยมาก(ลำดับที่ 25 และ 30) คือ Jute Mill Products และ Carpet and Rug

ภาคบริการ กลุ่มนี้จะได้รับประโยชน์ และมีการขยายตัวสูงรองจากกลุ่มสิ่งทอ ซึ่งภาคบริการมีลักษณะเป็น Non-Tradable Sectors ดังนั้นการขยายตัวของผลผลิตจะเกิดจากการขยายตัวของความต้องการภายในประเทศโดยเกิดจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น จากการขยายตัวของกลุ่มสิ่งทอ และการใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่ง (Margin) เป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นปัจจัยด้าน Activity Factor นอกจากนี้การที่กลุ่มบริการขยายตัวค่อนข้างดีก็เป็นผลมาจากการขยายตัวของภาคบริโภคของครัวเรือน (Household Consumption) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภคจากการส่งออกสิ่งทอที่เพิ่มขึ้น มีแนวโน้มให้มีการใช้จ่ายในกลุ่มบริการมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในกลุ่มนี้จะเห็นว่า Hotel and Restaurant มีการขยายตัวสูงกว่าสาขาอื่นเนื่องจากผลผลิตมีสัดส่วนถูกนำไปใช้ในการบริโภคสูงถึงร้อยละ 69 ประกอบกับการถูกใช้ในอุปสงค์ขั้นสุดท้ายอื่นๆ (ร้อยละ 18) ยกเว้น Construction ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทุน(Capital Creation) ในระบบเศรษฐกิจโดยตรง โดยมีสัดส่วนถูกนำไปใช้ในการลงทุนสูงถึงร้อยละ 97 เพื่อช่วยให้เกิดการขยายตัวของผลผลิตและการลงทุนในระยะยาว ดังนั้นปัจจัยทางด้านการลงทุน(Investment Factor) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของ Construction อันเนื่องจากการส่งออกสิ่งทอที่เพิ่มขึ้น โดยทุกสาขาการผลิตดังกล่าวนี้จะมีการขยายตัวในการผลิต การบริโภค การลงทุน การจ้างงาน เพราะอุตสาหกรรมเหล่านี้มีผลเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสิ่งทอสูง

ภาคอุตสาหกรรมอื่นๆที่มีใช้สิ่งทอ เป็นกลุ่มที่ได้ประโยชน์ติดอันดับท้ายรองจากภาคเกษตรกรรม (ยกเว้น Synthetic Rasin ได้ประโยชน์ในลำดับ 7 เพราะมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มสิ่งทอสูง โดยเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญให้แก่สิ่งทอ) เนื่องจากสาขาการผลิตเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสิ่งทอน้อย จะเห็นว่าทุกสาขาการผลิตในกลุ่มนี้มีผลตอบแทนจากการลงทุนลดลงหมด ทำให้ระดับค่าเช่าทุนลดลงเช่นกัน แต่มีผลต่อระดับราคาปัจจัยการผลิตขั้นต้นที่

เพิ่มขึ้นสำหรับพวกที่ติดอันดับดีกว่า และลดลงสำหรับพวกที่ได้ประโยชน์รองลงมา เนื่องจากกลุ่มแรกมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มสิ่งทอมากกว่ากลุ่มที่สอง ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นต่อระดับราคาผลผลิต ก็จะเป็นเช่นเดียวกัน เพราะอุตสาหกรรมกลุ่มนี้ไม่ได้ใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางจากอุตสาหกรรมที่มีระดับราคาสูงๆ อย่างของกลุ่มสิ่งทอ ต้นทุนในการผลิตจึงไม่แตกต่างกันนักจากราคาปัจจัยการผลิตชั้นกลาง

หากพิจารณาในแต่ละสาขาการผลิต จะเห็นว่า Petroleum มีการขยายตัวสูงสุดในกลุ่ม (ยกเว้น Synthetic Resin) ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการขยายตัว คือ การถูกใช้เป็นปัจจัยการผลิตเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้า (Margin) ร้อยละ 23 และนำไปใช้ในการบริโภค (ร้อยละ 14) ส่วน Wood and Paper, Special IND Machinery, Electric IND Machinery และ Office /HH Machinery การขยายตัวของผลผลิตในสาขาการผลิตเหล่านี้จะได้รับแรงหนุนมาจากปัจจัยทางด้าน Investment เนื่องจากผลผลิตของกลุ่มนี้ถูกใช้ในการสร้างทุน (Capital Creation) สูง โดย Wood and Paper มีการขยายตัวมากกว่าสาขาอื่นๆ เพราะได้รับแรงหนุนเพิ่มเติมจากการถูกใช้ในการบริโภค (ร้อยละ 34) ส่วนปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการขยายตัวของ Leather, Chemical และ Other Manufacture จะมาจากแรงหนุนด้านการบริโภคเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34, 17 และ 25 ตามลำดับ) ในแง่ของ Labour - Capital Ratio นั้น กลุ่มนี้จะมีแนวโน้มใช้ทุนเพิ่มขึ้นมากกว่าการใช้แรงงาน ดังนั้นจึงมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลผลิตบ้างเล็กน้อย

ภาคเกษตรกรรม พวกนี้ได้รับประโยชน์มาเป็นอันดับท้ายสุด (ยกเว้น Kenaf and Jute) กลุ่มนี้มีลักษณะพิเศษ คือ ใช้ที่ดินเป็นปัจจัยในการผลิตที่สำคัญ และใช้ทุนน้อย แม้ระดับราคา ค่าเช่าทุน และผลตอบแทนจากการลงทุนจะลดลงเมื่อมีการขยายโคเวต้า แต่ราคาปัจจัยการผลิตขั้นต้นขยายตัวค่อนข้างสูง สืบเนื่องจากการขยายตัวของระดับราคาที่ดินเพิ่มสูงมาก เพราะในการปิดระบบของแบบจำลอง กำหนดให้ปริมาณที่ดินเป็นค่าคงที่ เนื่องจากปัญหาทางด้าน Supply Constraint ทำให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้น และส่งผลให้ปริมาณการส่งออกหดตัว ในกรณีของ Other Agriculture มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มสิ่งทอน้อย แต่เนื่องจากผลผลิตของสาขานี้ถูกนำไปใช้ในการบริโภคร้อยละ 25 ดังนั้นจึงได้ประโยชน์จากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจอยู่บ้างจากรายได้ผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น ส่วน Silk Farming ถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยการผลิตในกลุ่มสิ่งทอ ร้อยละ 57 เพราะฉะนั้นก็ได้รับอิทธิพลจาก Activity Factor อยู่บ้าง ส่วน Cotton and Kapok ถูกใช้ใน กลุ่มสิ่งทอสูงถึงร้อยละ 92 เพราะฉะนั้นจึงติดอันดับดีกว่า Silk Farming ในกรณี Kenaf and Jute จะเห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่งผลให้การลงทุนและผลผลิตเพิ่มขึ้น

เล็กน้อย ถึงแม้ระดับราคาสินค้าจะสูงขึ้นค่อนข้างมากก็ตาม แต่ก็ไม่มีผลต่อการส่งออก เพราะสาขานี้ไม่มีการค้าระหว่างประเทศ จึงไม่มีผลกระทบด้านลบจาก Export นอกจากนี้ในแง่ Activity Factor แล้ว Kenaf and Jute ถูกใช้งานใน Jute Mill Products ร้อยละ 74 และ Wood and Paper ร้อยละ 23 จึงเกิด Demand Pull Effect ต่อการเพิ่มผลผลิตได้พอสมควร

สำหรับผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทย พบว่า ในช่วง MFA Phase-Out Period จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65-2.74 ในกรณีไม่มี Additional Growth Factor (คิดเฉพาะการขยายโคเวต้าของสินค้าสิ่งทอที่ติดโคเวต้าเท่านั้น) และกรณีที่มี Additional Growth Factor (คิดรวมทั้งการขยายโคเวต้าในสินค้าสิ่งทอที่ติดโคเวต้าและการส่งออกสินค้าสิ่งทอที่ไม่ติดโคเวต้า) ตามลำดับ ทางด้านการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ พบว่าการส่งออกโดยรวมของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.42-2.36 ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index : CPI) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.20 - 0.32

และเนื่องจากการเปิดเสรีทางด้านโคเวต้าจะไม่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศ ดัชนีราคานำเข้าจึงไม่เปลี่ยนแปลง แต่จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น จึงทำให้ดัชนีราคาส่งออกของไทยสูงขึ้น เป็นสาเหตุให้อัตราการค้า (Term of Trade) ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกับดัชนีราคาส่งออก คือ ร้อยละ 0.32 -1.20 แสดงให้เห็นว่าระดับราคาส่งออกของไทยเพิ่มสูงขึ้น เพราะมีต้นทุนโดยรวมในการผลิตสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการขยายตัวไม่สูงนักในการส่งออก นอกจากนี้ยังส่งผลให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น (การนำเข้าขยายตัวมากกว่าการส่งออก) สืบเนื่องจากระดับราคาภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดการทดแทนกันระหว่างการนำเข้าและภายในประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหากสินค้านำเข้าที่มีประสิทธิภาพต่อการเพิ่มกำลังการผลิตสูง การพึ่งพาการนำเข้าสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้นก็จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการส่งออก ทำให้ในระยะยาวประเทศไทยจะมีความสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

2. ในช่วงการค้าสิ่งทอเป็นไปอย่างเสรีไม่มีโควตาปี 2548-2557 พบว่า ลำดับการได้ประโยชน์ของภาคการผลิตต่างๆ ยังคงเป็นเช่นเดียวกับในช่วง MFA Phase-Out Period ตามลำดับดังนี้ คือ ภาคสิ่งทอ ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่มีใช้สิ่งทอ และภาคเกษตรกรรม

ในภาคสิ่งทอ เป็นที่น่าสังเกตว่า Wearing Apparel ตกจากอันดับหนึ่งในช่วง MFA Phase-Out Period มาเป็นอันดับ 9 และเป็นอันดับ 5 ในกรณีเศรษฐกิจขบเซาและเศรษฐกิจฟื้นตัวตามลำดับ และได้ประโยชน์มาเป็นอันดับ 6 ในกรณีที่เศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติ ซึ่งเป็นผลเนื่องต้นทุนจากค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นเป็นสำคัญ ประกอบกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงในตลาดโลก ทำให้สูญเสียความสามารถในการส่งออก การขยายตัวของการส่งออกได้ไม่มากเท่ากับอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่มีการใช้สัดส่วนแรงงานต่อทุนน้อยกว่า ดังนั้นการมีโควต่าจึงอาจเป็นตัวช่วยให้ประเทศไทยส่งออกได้มากขึ้นเนื่องจากมีตลาดส่งออกที่แน่นอน ส่วนอุตสาหกรรมที่ได้ประโยชน์มาเป็นอันดับหนึ่ง คือ Knitting และที่น่าเป็นห่วงอีกอุตสาหกรรม คือ Made up Textile Goods ตกจากอันดับ 5 เป็นอันดับ 24, 8 และอันดับ 15 ในกรณีเศรษฐกิจขบเซา ฟื้นตัว และกรณีที่เศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติตามลำดับ ส่วน Jute Mill Products เป็นสาขาการผลิตที่ได้ประโยชน์ขึ้นอย่างชัดเจน ส่วน Carpet and Rug ยังคงเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับประโยชน์น้อยสุดเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่นๆ

สำหรับภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากสิ่งทอ และภาคเกษตรกรรม สาขาที่ได้รับประโยชน์ยังคงใกล้เคียงกับช่วง MFA Phase-Out Period เป็นส่วนใหญ่ แต่ในภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากสิ่งทอนั้น Synthetic Resin จะได้ประโยชน์สูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวที่ดีขึ้นของ Knitting และในภาคเกษตรกรรม Kenaf and Jute ติดอันดับดีขึ้นเนื่องจากการขยายตัวติดอันดับที่ดีขึ้นของ Jute Mill Products

สำหรับผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทยโดยรวม พบว่า ในช่วงที่การค้าสิ่งทอเป็นไปอย่างเสรีไม่มีโควตาปี 2548-2557 จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1.47-3.75 ในกรณีเศรษฐกิจขบเซา ฟื้นตัวตามลำดับ และเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.61 เมื่อเศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติหรือภาวะอ้างอิง ทางด้านการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ พบว่า การส่งออกโดยรวมของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.24-3.25 ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index : CPI) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12-0.34

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอทางด้านโควต้าภายใต้ ข้อตกลง MFA ตามข้อตกลงแกตต์รอบอุรุกวัยจากประเทศผู้นำเข้าสิ่งทอที่สำคัญของไทย คือ สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ในช่วง MFA Phase-Out Period จะทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทย มีการขยายตัวและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยดีขึ้น ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสูญเสีย รายได้ค่าเช่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการมีโควตาก็ตาม และในช่วงปี 2548-2557 ซึ่งเป็นช่วงที่ การค้าสิ่งทอเป็นไปอย่างเสรี ยกเลิกโควต้าโดยสิ้นเชิง ในกรณีเศรษฐกิจขบเซา พบว่า เศรษฐกิจ ไทยมีการขยายตัวดีขึ้นแต่จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นน้อยกว่าในช่วง MFA Phase-Out Period แต่ ในกรณีเศรษฐกิจฟื้นตัวเศรษฐกิจไทยจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าช่วง MFA Phase-Out Period ส่วนกรณีที่เศรษฐกิจไทยยังคงอยู่ในภาวะปกติจะมีการขยายตัวที่ดีกว่ากรณีที่ไม่มี Additional Growth Factor แต่จะมีการขยายตัวที่ต่ำกว่ากรณีมี Additional Growth Factor ในช่วง MFA Phase-Out Period

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าเมื่อมีการการยกเลิกโควต้าสิ่งทอ ประเทศไทยจะได้รับ ประโยชน์ ก่อให้เกิดการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย แต่จะมีการขยายตัวมาก น้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าเศรษฐกิจไทยจะอยู่ในภาวะขบเซา หรือภาวะฟื้นตัวมากน้อย เพียงไร แต่อย่างไรก็ตามหากภาวะเศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะปกติหรือภาวะอ้างอิง ซึ่งเป็นภาวะที่ อยู่ระหว่างภาวะเศรษฐกิจขบเซาและฟื้นตัวแล้ว ประเทศไทยก็ยังคงได้รับประโยชน์จากการยกเลิก โควต้าสิ่งทอเช่นกัน

อย่างไรก็ตามจากสภาพการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นในตลาดโลกหลังจากการค้าสิ่งทอเป็น ไปอย่างเสรีไม่มีโควต้าตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นไป รัฐบาลและภาคเอกชนควรมีมาตรการร่วมมือกัน ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย เช่น มีการฝึกฝีมือแรงงาน เพื่อให้แรงงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การปรับโครงสร้างภาษีนำเข้า โดยเฉพาะภาษีในอุตสาหกรรม สิ่งทอขั้นต้นซึ่งยังอยู่ในอัตราที่สูง การปรับภาษีเครื่องจักรนำเข้า การปรับเปลี่ยนระบบการ จัดสรรโควต้า โดยลดความคุ้มครองผู้ส่งออกที่ได้รับโควตาลง เพื่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ส่ง ออกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และลดอุปสรรคต่างๆ ในการแข่งขันที่ เกิดขึ้น รวมทั้งการขยายตลาดส่งออก และสร้าง Brand name เป็นของตนเอง เพื่อช่วยให้อุตสาหกรรม สิ่งทอไทยปรับตัว และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงการปฏิบัติตามข้อตกลงแกตต์รอบอุรุกวัยที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย กรณีการยกเลิกโควต้าภายใต้ข้อตกลง MFA จากสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เท่านั้นไม่ได้รวมถึงการลดอุปสรรคการค้าทางด้านภาษี

2. สำหรับฐานข้อมูลที่ใช้เป็นฐานข้อมูลโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจไทยในการศึกษาเป็นข้อมูลจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต (Input-Output Table) ปี 2533 ที่นำมาใช้หาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงปี 2538-2547 และช่วงปี 2548-2557 ซึ่งอาจมีปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการผลิตไทยอย่างแน่นอน แต่เนื่องจากตาราง I-O ปี 2533 ที่นำมาใช้ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัยที่สุดที่สามารถหาได้ ณ ช่วงเวลาของการศึกษานี้ ทั้งนี้เพราะตาราง I-O ของไทยได้มีการจัดทำเป็นระยะทุกๆ 5 ปี สำหรับตาราง I-O ปี 2538 ยังจัดทำไม่เสร็จ

3. ทางด้านการขยายตัวของโควตาดำเนินเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ที่ใช้ในการทดลองหรือเป็นค่า Shock ในแบบจำลองเพื่อคำนวณผลกระทบของการเปิดเสรีสิ่งทอ ด้านโควต้า จะเป็นการใช้ตัวแทน (Proxy) ในการทดลอง ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบ้าง แต่เนื่องจากการหาอัตราการขยายตัวของโควต้าในแต่ละสาขาการผลิตตรงตามตาราง I-O ของไทยนั้นไม่สามารถหาได้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องนำสาขาการผลิตในตาราง I-O โดยแบ่งเป็นสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมาเปรียบเทียบกับอัตราการขยายโควต้า เช่นเดียวกับค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวในแบบจำลอง จะใช้ตัวแทนในการทดลองเช่นกัน เนื่องจากค่าพารามิเตอร์ที่ตรงกับสาขาการผลิตที่ได้แบ่งไว้มีไม่ครบทุกสาขาการผลิต ดังนั้นจึงใช้ค่าพารามิเตอร์ในสาขาที่ใกล้เคียงมาเป็นตัวแทน ซึ่งนำมาจาก PARA MODEL ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (โดย ดร.อำพน กิตติอำพน) ส่วนค่าความยืดหยุ่นระหว่างการทดแทนกันระหว่างปัจจัยการผลิตขั้นต้น (Elasticity of Substitution in Primary Factors) ค่าพารามิเตอร์เหล่านี้ได้จากการคำนวณค่าความยืดหยุ่นทางด้านราคา (Price Elasticity) จาก PARA MODEL เช่นกัน

4. การศึกษารั้งนี้ ศึกษาโดยอาศัยแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป ซึ่งมีสมมติฐานให้ตลาดสินค้าและตลาดปัจจัยการผลิตมีลักษณะเป็นแบบตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ซึ่งลักษณะเช่นนี้อาจไม่สอดคล้องกับลักษณะความเป็นจริงมากนัก และเนื่องจากสินค้าสิ่งทอมีความหลากหลายมาก

รวมทั้งมาตรการของรัฐจากการจำกัดโควตาส่งออก แต่หากปรับปรุงเพิ่มเติมเงื่อนไขเหล่านี้เข้าไปในแบบจำลอง ก็จะก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น และในด้านแรงงานได้กำหนดให้อุปทานแรงงานภายในประเทศมีจำนวนไม่จำกัด จึงอาจเป็นผลให้อัตราค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้นไม่มากนักเมื่อเทียบกับค่าเช่าทุน ดังนั้นผลจากการประมาณอาจเกิดความคลาดเคลื่อนบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา ผลกระทบของข้อตกลงแกตต์รอบอุรุกวัยที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ด้านการยกเลิกโควต้าภายใต้ข้อตกลง MFA จากสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป พบว่า อุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่จะทำให้ต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอสูงขึ้น การส่งออกจึงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ดังนั้นอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมต่อการแข่งขันกับระบบการค้าเสรีในปี 2548 เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของไทยในตลาดโลกดังนี้

1. การปรับโครงสร้างภาษีนำเข้าวัตถุดิบในอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมสิ่งทอขั้นต้น เพื่อลดต้นทุนด้านวัตถุดิบในการผลิตลง เพราะภายใต้ข้อกำหนดของ WTO รัฐบาลจะต้องให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศให้น้อยลง และยกเลิกปกป้องภายในปี 2548 นอกจากนี้การปรับลดอัตราภาษียังเป็นการเร่งให้ผู้ผลิตภายในประเทศมีการปรับตัวเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น

2. ลดขั้นตอนพิธีการทางศุลกากร แก้ปัญหาขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออก รวมทั้งการคืนอากรขาเข้า และการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่มีความยุ่งยากและไม่ชัดเจน ปรับปรุงระเบียบกรมศุลกากร เพื่อให้มีความสะดวกและรวดเร็ว

3. การปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิต เทคโนโลยีการผลิตเป็นสิ่งสำคัญช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากเทคโนโลยีการผลิตที่ดียอมทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดีด้วย

4. การย้ายฐานการผลิตไปในเขตที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำ เพื่อแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตที่มีค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น และการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะการผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

5. ผู้ประกอบการต้องผลิตสินค้าให้ได้ตามมาตรฐานสินค้าสากล ภายใต้การค้าเสรีตั้งแต่ปี 2548 ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยเผชิญกับการแข่งขันในตลาดโลกมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันทางด้านราคาซึ่งไทยไม่สามารถแข่งขันกับประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าได้ จึงต้องมาเน้นการแข่งขันทางด้านคุณภาพสินค้าที่ดี ปรับกลยุทธ์ทางการตลาดในเชิงรุกมากขึ้น การหาตลาดใหม่ๆ สร้างความหลากหลายในสินค้าและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการผลิตสินค้าที่มีคุณสมบัติพิเศษ